

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Hipotalamo-hipofizės sistemos reguliacija ir susirgimai 10 kreditų (265 val.)	Medicinos(06 B)	Medicinos	Vidaus ligų, šeimos medicinos ir onkologijos klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	-	Seminarai	-
Konsultacijos	1 kreditas (27 val.)	Individualus darbas	9 kreditai (238 val.)

Dalyko anotacija:

Tikslas: pagilinti žinias ir praktinius įgūdžius, atitinkančius mokslinio kvalifikaciniam reikalavimams.

Vystyti ir pritaikyti mokslinio darbo įgūdžius, išmokyti kaupti, analizuoti, interpretuoti ir pateikti mokslinio tiriamojo darbo duomenis. Išanalizuoti naujausias žinias apie hipotalamo ir hipofizės sistemos reguliaciją bei susirgimus

Neuroendokrinologijos pagrindai. Pagumburio-hipofizės ašies struktūra ir funkcija. Pagumburio-hipofizės ašies reguliacija. Pagumburio ir hipofizės augliai: bendrieji principai. Hiperprolaktinemija: priežastys, diagnozė ir tyrimo testai. Prolaktinomos. Moterų galaktorėja esant normaliai prolaktino koncentracijai. Akromegalija. Nesekretuojantys hipofizio augliai. Gonadotropinę sekretuojanti hipofizio adenoma. Tirotropinę sekretuojanti hipofizio adenoma. Izoliuotas adrenokortikotropinio hormono trūkumas. Kraniofaringeomos ir kiti pagumburio augliai. Pagumburio-hipofizės auglių chirurginis gydymas. Hipofizės auglių radioterapija. Invazyviųjų hipofizės auglių citotoksinė chemoterapija. Vandens apykaitos sutrikimai. Pagumburio-gonadų ašies pagrindiniai fiziologijos principai. Vyrų hipogonadizmo etiopatogenezė. Vyrų hipogonadizmo klinika. Vyrų hipogonadizmo diferencinė diagnostika. Vyrų hipogonadizmo gydymas. Vyrų nevaisingumas: diagnozavimas ir gydymas. Moterų nevaisingumas. Moterų hipogonadizmo etiopatogenezė. Moterų hipogonadizmo klinika. Moterų hipogonadizmo diferencinė diagnostika. Moterų hipogonadizmo gydymas. Premenstruacinis sindromas. Lytinis brendimas. Lytinio brendimo sutrikimai. Lytinio brendimo vertinimas (*J.Tanner'io*). Augimo ir brendimo kriterijai bei standartai. Svarbiausi indeksai ir koeficientai. Individualaus augimo ir brendimo vertinimas. Augimo sutrikimai. Ankstyvas lytinis brendimas. Vėlyvas lytinis brendimas: diagnozavimas ir gydymas. Neuroendokrininiai nutukimo aspektai. Nervinė anoreksija ir nervinė bulimija. Centrinio necukrinio diabeto etiopatogenezė. Centrinio necukrinio diabeto klinika. Centrinio necukrinio diabeto diferencinė diagnostika. Centrinio necukrinio diabeto gydymas. Tuščio turkiabalnio sindromas. Psichoneuroendokrininės

sistemos sutrikimai. Streso poveikis neuroendokrinei sistemai. Valgymo sutrikimų neurendokriniai aspektai. Neurohormonų vartojimas klinikinėje praktikoje. Hormoniai preparatai, veikiantys neuroendokrinius receptorius.

Skyd liaukės veiklos neuroendokrininė reguliacija. TSH sekrecija ir veikimas. Skyd liaukės hormonų sintezė. Skyd liaukės hormonų veikimas. Skyd liaukės veiklos įvertinimas. Skyd liaukės vizualizavimas. Skyd liaukės hormonų biochemija. Skyd liaukės hormonų tyrimas. Dinaminiai skyd liaukės funkcijos tyrimo metodai. Jodo aplinkoje problema Lietuvoje ir pasaulyje. Jodo apykaita. Jodas ir skyd liaukės ligos. Skyd liaukė ir vystymosi sutrikimai. Struma ir endeminis kretinizmas. Struma ir hipotirozė. Hipotirozės etiopatogenezė ir dažniausios priežastys. Hipotirozės klinika. Hipotirozės diferencinė diagnostika. Hipotirozė su normalia ar maža TSH koncentracija. Faktoriai , sąlygojantys mažą serumo tiroksino koncentraciją. Faktoriai , sąlygojantys padidėjusią serumo tiroksino ir trijodtironino koncentraciją. Autoimuninio tiroidito patogenezė. Autoimuninio tiroidito klinika. Autoimuninio tiroidito diferencinė diagnostika. Autoimuninio tiroidito gydymas. Hipotirozės gydymas. Miksedeminė koma. Hipotirozės gydymas. Senyvo amžiaus asmenų su hipotiroze klinikos ir gydymo ypatumai. Tirotoksikozė. Tirotoksikozės etiopatogenezė ir dažniausios priežastys. Tirotoksikozės klinika. Tirotoksikozės diferencinė diagnostika. Medikamentinis tirotoksikozės gydymas. Chirurginis tirotoksikozės gydymas. Senyvo amžiaus asmenų su tirotoksikoze klinikos ir gydymo ypatumai. Tirotoksinė koma. Tirotoksikozės gydymas radioaktyviu jodu. Skyd liaukės vėžys. Poūmis tiroiditas. Poūmio tiroidito klinika. Poūmio tiroidito diferencinė diagnostika. Poūmio tiroidito gydymas. Tiroiditai. Skyd liaukės ligos ir nėštumas. Eutiroidinės skyd liaukės sindromas. Skyd liaukės ligų farmakoterapija. Skyd liaukės ligų chirurginis gydymas. Radioktyvaus jodo naudojimas gydant skyd liaukės ligas.

Rekomenduojama literatūra:

1. Melmed S. The Pituitary, Elsevier, 3rd Edition, 2011.
2. David G. Gardner, Dolores Shoback. Greenspan's Basic & Clinical Endocrinology, San Francisko, 9 th Edition, 2012.
3. John Wass, Katharine Owen. Oxford handbook of endocrinology and diabetes, Oxford university press 3 rd Edition, 2014.
4. D. L. Kasper et al. Harrison's Principles of Internal Medicine, San Francisko, 19 th Edition, 2015.
5. Shlomo Melmed et al. Williams Textbook of Endocrinology, Elsevier, 13th Edition, 2016.
6. <http://www.thyroidmanager.org/>
7. <http://www.endotext.org/>
8. <http://www.orpha.net/consor/cgi-bin/index.php?lng=EN>
9. <http://www.resourceclinical.com/endocrinology.html>
10. <http://www.merckmanuals.com/professional/endocrine-and-metabolic-disorders>

Konsultuojantys dėstytojai:**1. Vaidotas Urbanavičius (doc. dr.):**

1. **V. Urbanavičius**, A. Abraitienė, D. Vitkus, R. Borovkienė, Z. A. Kučinskienė. Adiponectin and uric acid in pre-diabetes and early type 2 diabetes mellitus. *Acta Medica Lituanica*. 2008, 15 (2): 81-87, leptino ir rezistino kiekiais kraujyje. *Medicinos teorija ir praktika* 2008 – T.14(Nr.3) 270-274p.
2. **V. Urbanavičius**, A. Abraitienė, A. Urbanavičiūtė. Characteristics of an adult population with newly diagnosed type 2 diabetes in Lithuania. *Medicinos teorija ir praktika*. 2009, 15 (4): 392-398.
3. **V. Urbanavičius**, T. Abalikšta, G. Brimas, A. Abraitienė, L. Gogelienė, K. Strupas Comparison of Changes in Blood Glucose, Insulin Resistance Indices, and Adipokine Levels in Diabetic and Nondiabetic Subjects With Morbid Obesity After Laparoscopic Adjustable Gastric Banding *Medicina (Kaunas)* 2013;49(1):9-14
4. V. Matulevičius,, R. Ostrauskas, V. Krasauskas, R. Verkauskiene, L. Ciaplinskiene, **V. Urbanavičius**. Adrenal androgen producing adenoma associated with epileptic seizures. *Acta endocrinologica (Buc)*, 2014, X (3): 487-494.
5. V. Matulevičius, R. Ostrauskas, RT Preikša, B. Žilaitienė, L. Banišauskaitė, I. Matulevičiūtė, J. Jurevičiūtė, S. Abramavičius, **V. Urbanavičius**, R. Verkauskienė. Sexuality of 26-36-year-old lithuanian men with proven excellent reproductive health *J Sex Med* 2014; 11(suppl 1):54-81.
6. Matuleviciute I, Ostrauskas R, **Urbanavičius V**, Matulevičius V. Masturbation of healthy and Type 1 diabetic males using the European male ageing study sexual function questionnaire. *Journal of Sexual Medicine*. 2015 (12) Supp. 3: 268-268.

2. Žydrūnė Visockienė (doc. dr.):

1. **Zydrune Visockiene**. Energy Metabolism in Obesity and Diabetes. Lambert Academic Publishing, Koln, 2009 (monography).
2. **Zydrune Visockiene**, Gintautas Brimas, Tomas Abaliksta, Laura Siaulienė, Valentina Liakina, Kestutis Strupas. Metabolic changes one year after laparoscopic adjustable gastric banding operation in morbidly obese subjects. *Videosurgery Miniinv* 2013; 8 (1): 13-21. DOI: 10.5114/wiitm.2011.30828.
3. Michal Ozery-Flato, Naama Parush, Tal El-Hay, **Žydrūnė Visockienė**, Ligita Ryliškytė, Jolita Badarienė, Svetlana Solovjova, Milda Kovaitė, Rokas Navickas, Aleksandras Laucevičius. Predictive models for type 2 diabetes onset in middle-aged subjects with the metabolic syndrome. *Diabetology & Metabolic Syndrome* 2013, 5:36. doi:10.1186/1758-5996-5-36.
4. **Z. Visockiene**, M. Girdziute. Adrenal Masses: An Overview of Clinical data from Vilnius University Hospital Santariskiu Klinikos. *Baltic Endocrinology*, 2014, 8 (3, 4): 97-102.
5. Navickas R, **Visockienė Ž**, Purnaitė R, Rukšėnienė M, Kasiulevičius V, Jurevičienė E. Prevalence and structure of multiple chronic conditions in Lithuanian population and the distribution of the associated healthcare resources. *Eur J Intern Med*. 2015 Feb 26. pii: S0953-6205(15)00050-3. doi: 10.1016/j.ejim.2015.02.015.
6. Vincas Lapinskas, **Žydrūnė Visockienė**. Antidiabetinių vaistų sąveikos pagrindai (mokymo priemonė). Vilnius, 2016.
7. **Žydrūnė Visockienė**, Laura Siaulienė, Roma Purnaitė, Virginijus Šapoka, Vytautas Kasiulevičius. Quality of diabetes care at the largest outpatient

	clinics in Vilnius. Acta Med Litu, 2016, 23 (2): 126–134.
3.	<p><u>Virginijus Šapoka(prof. dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. V. Šapoka. Hemostazės ir koaguliacijos sutrikimai.(vadovėlis) Šeimos medicina, 2009, p.231-241. 2. J.Kairys, E.Žėbienė, V.Šapoka, I.Zokas. Satisfaction with organizational aspects of health care provision among Lithuanian physicians. Central European Journal of Public Health, ISSN 1210-7778, No.1/vol. 16, March 2008, p.29-33 3. V.Dženkevičiūtė, Ž.Petrulionienė, V.Šapoka, V.Kasiulevičius.Association between erectile dysfunction and asymptomatic cardiovascular damage in middle-aged men. Medicina (Kaunas) 2013; 49(12):510-6 4. D.Schweigert, S.Cicėnas, J.Bublevic, R.Aškinis, V.Šapoka, J.Didžiapetrienė.The role of genetic and other biomarkers in NSCLC prognosis,Central European Journal of Medicine 2014, 382-390 5. A.Deksnytė, R.Aranauskas, V.Kasiulevičius, V.Šapoka, K.Palinauskiatė, R.Gaidamovicz.Parameters of ante-mortem delirium,Psychiatr.Pol.2014;48(1):145-155, PL ISSN 0033-2674. 6. L.Vencevičienė, I.Butrimienė, R.Vencevičius, E.Sadauskienė, V.Kasiulevičius, V.Šapoka. Factors associated with bone mineral density loss in patients with spondyloarthropathies: A 4-year follow – up study, Medicina (Kaunas), 2015, No.51, p.272-279 7. A.Bleizgys, V.Šapoka. Could both vitamin D and geomagnetic activity impact serum levels of soluble cell adhesion molecules in young men? Int J Biometeorol. 2016 Jul;60(7):1075-88. doi: 10.1007/s00484-015-1101-z.

<p>Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos kryptų mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus Universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016 m. spalio mėn. 10d., protokolo Nr. (1.1.)150000-TP-7(618).</p>
<p>Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. (HP) dr. Algirdas Utkus:</p>